

Xustificación do valor: O compromiso

Lema 2025-2026

1. O Reino de Deus parécese a...

No corazón da mensaxe de Xesús destaca o uso maxistral das parábolas, non só como ferramentas de narración, senón como espellos que convidan a unha **transformación profunda nas persoas** que o oían e oímos. As parábolas, cheas de imaxes cotiás pero cargadas de significados profundos, interpelan directamente o corazón e a vontade de quen escoita, desafiando as súas conviccións e chamándoos a confrontar as súas vidas.

Faloulles moitas cousas en parábolas: «Saíu o sementador a sementar. Ao sementar, unha parte caeu ao bordo do camiño; viñeron os paxaros e comérona. Outra parte caeu en terreo pedregoso, onde apenas tiña terra, e como a terra non era profunda brotou enseguida; pero en canto saíu o sol, abrasouse e por falta de raíz secouse. Outra caeu entre silveiras, que creceron e afogárona. Outra caeu en terra boa e deu froito: unha, cento; outra, sesenta; outra, trinta. O que teña oídos, que oía». (Mt 13, 3-9)

Unha destas parábolas, a do sementador, móstranos un agricultor que esperece sementes en diferentes tipos de chan, cada un representando unha resposta distinta á palabra de Deus. A variedade de respostas podería ilustrar a diversidade de niveis de compromiso que as persoas mostramos nas nosas vidas, especialmente nas nosas procura de sentido máis internas.

Este ano, o noso lema quere salientar o **valor do compromiso**. Do mesmo xeito que o sementador que prepara e coida o chan para que as sementes poidan xermolar e eventualmente dar froito, nas nosas obras educativas

Estamos chamados a cultivar un compromiso firme coa nosa misión e os nosos valores. Como lasalianos, o compromiso co Reino de Deus debe interpelarnos: **Cal é o meu compromiso coa Boa Noticia de Xesús?** Como estou a responder á chamada para ser un chan fértil que acolle a semente e produce un froito abundante? Este compromiso reflíctese en como abordamos a nosa misión, como vivimos a nosa fe e como nos relacionamos cos demais dentro e fóra das nosas obras.

A través do lema deste ano, todos os lasalianos estamos convidados a formularnos estas preguntas.

2. Saíu o sementador a sementar

San Xoán Bautista de La Salle foi un precursor en recoñecer o valor esencial do compromiso na educación e a espiritualidade cristiá. A súa vida e obra revelan un **camiño de compromiso**, que se reflicte non só nas súas accións senón tamén nos seus abundantes escritos.

Nas meditacións para os días de festa, La Salle aborda directamente o concepto de compromiso con estas palabras:

Vós comprometestesvos con Deus en lugar daqueles a quen instruídes; e ao encargarnos do coidado das súas almas, ofrecésteleslle, en certo xeito, ‘alma por alma’ (Éx 21,23). Pensastes algunha vez no compromiso que contraestes ao encargarnos daqueles que Deus encoméndavos, para corresponder a el? Tedes tanto coidado da súa salvación como da vosa propia? Para procurarlle, non só debedes poñer niso todo o voso empeño, senón dedicar toda a vosa vida e toda a vosa persoa. (MF 137,3,2)

Esta pasaxe subliña o profundo sentido de responsabilidade que o fundador sentía cara á educación e a formación espiritual dos nenos e novos. O compromiso aquí non se trata simplemente dunha obrigaón profesional ou persoal; é un compromiso “de alma”, onde cada educador vese a si mesmo como un **custodio dos corazóns** que lle foron confiados.

Comprometerse implica estar en proceso

O compromiso do fundador non foi resultado dunha decisión espontánea, senón dun **proceso gradual** que reflexaba unha esperanza crecente na súa misión.

Por este motivo, aparentemente, Deus, que goberna todas as cousas con sabedoría e suavidade, e que non adoita forzar a inclinación dos homes, querendo comprometerme a que tomase de maneira total o coidado das escolas, fíxoo de maneira totalmente imperceptible e en moito tempo; de modo que un compromiso levábame a outro, sen prevelo nos comezos. (MSO 6)

Este xa coñecido pasaxe dos seus escritos persoais, móstranos como Xoán Bautista foi sendo guiado, case sen darse conta, cara a un compromiso cada vez máis profundo coa súa misión. Este compromiso **manifestouse a través de numerosas decisións** que, aínda que pequenas e imperceptibles ao principio, culminaron nunha dedicación total á causa da educación cristiá **dos fillos dos** artesáns e os pobres.

Comprometerse implica formar parte

Este camiño cara a un compromiso profundo alcanzou o seu máximo expoñente coa realización de dous feitos fundamentais que marcaron a historia da comunidade lasaliana. Inicialmente, en novembro de 1691, san Xoán Bautista de La Salle, xunto con Nicolás Vuyart e Gabriel Drolin, asinaron o chamado **voto heroico**, un compromiso privado para educar aos pobres, asumindo unha vida de precariedade económica e dependencia total na providencia. Este acto de fe profunda simbolizou a transición dunha visión a unha misión concreta e estableceu un precedente de dedicación inquebrantable ao servizo dos máis necesitados.

Este compromiso inicial tomou unha forma máis notoria o 6 de xuño de 1694, cando doce irmáns, xunto a La Salle, e tras un longo proceso de discernimento persoal e comunitario, emitiron os seus **votos de asociación, estabilidade e obediencia**:

No medio dos doce, el foi o primeiro, e fixo a súa consagración cun ton e unha voz tan cheos de unción e de devoción, que os fixo chorar. O seu voto, que foi o mesmo para todos os demais, continúa, en esencia, que se consagraba a Deus para procurar a súa gloria tanto como lle fose posible, e que para iso uníase a tal e tal, e nomeaba os doce Irmáns, para ter xuntos e por asociación as escolas gratuítas etc.; que facía voto de obediencia, tanto ao corpo da Sociedade como aos superiores, e que engadía o de estabilidade na Sociedade durante toda a súa vida. A acta deste voto está asinada da súa propia man da seguinte maneira, J. B. DE LA SALLE, sacerdote romano. Todos os demais Irmáns, a exemplo seu, pronunciaron o mesmo voto, un tras outro¹.

Este feito non só afirmaba un compromiso coa misión das escolas de pobres, senón que tamén delineaba un marco estrutural e espiritual para o futuro do Instituto dos Irmáns das Escolas Cristiás. Estes eventos convertéronse na “expresión prototípica da forza apostólica e a motivación espiritual”² para todos os que asumimos, dalgunha forma, un compromiso coa misión.

Comprometerse é ter esperanza

O compromiso auténtico enténdese non só como unha obrigación ou un deber, senón como unha manifestación de esperanza. No contexto lasaliano, esta esperanza reflíctese na crenza de que cada acto educativo pode cambiar vidas e transformar sociedades. Esta conexión entre compromiso e esperanza é un tema recorrente nos escritos de san Xoán Bautista de La Salle e nas accións fundacionais do Instituto.

Ao unirse en 1694, La Salle e os primeiros irmáns non só se comprometeron cunha misión educativa, senón que tamén expresaron unha **esperanza colectiva na súa capacidade para efectuar un cambio real e duradeiro**. Este acto non só consolidou o seu compromiso, senón que tamén estableceu un legado de esperanza que continúa inspirándonos aos lasalianos hoxe.

Polo tanto, no contexto lasaliano, comprometerse é certamente un acto de esperanza. A dedicación ao ensino, á formación de comunidades e ao crecemento interior non só demostra un compromiso cos nosos principios e valores, senón tamén unha fe no futuro.

3. Caeu en terra boa e deu froito

No mundo actual, marcado por profundos desafíos globais como a desigualdade económica, o cambio climático e as tensións xeopolíticas, o compromiso cunha educación que fomente a xustiza, a integridade e a solidariedade é crucial.

A educación non só debe apuntar a impartir coñecementos técnicos, senón tamén a cultivar un sentido de responsabilidade social e ética.

Nun mundo onde a proximidade e a gratificación instantánea a miúdo se valoran máis que a dedicación a longo prazo, o compromiso **tende a perder a súa relevancia**.

J. B. Blain, “Vida do Señor Xoán Bautista De La Salle, fundador dos Irmáns das Escolas Cristiás. Libro segundo”, en J. M. Valladolid (trad.), *As catro primeiras biografías de san Xoán Bautista de La Salle*, Distrito Arlep, Madrid 2010, 448.

HH. EE. CC., *Circular 471: Asociados para a Misión Lasaliana, un acto de esperanza*, Roma 2010, 13.

A cultura do consumismo promove a mentalidade de usar e refugar en lugar de manter unha dedicación constante. Ademais, a era dixital ás veces parece fomentar unha sensación de superficialidade nas relacións humanas, onde as conexións son máis fugaces e menos comprometidas. Esta tendencia pode socavar a nosa disposición para comprometernos profundamente con causas ou ideais que requiren tempo, esforzo e persistencia.

Neste contexto, os educadores asumimos un rol esencial: o de preparar os nosos destinatarios para que non sexan sinxelos observadores pasivos, senón **axentes activos na procura de solucións** aos complexos problemas sociais que enfrontamos. Sentímonos “convocados e reunidos por Deus para responder as necesidades da sociedade”³. Neste sentido, son moi elocuentes as palabras do Papa Francisco que posteriormente citaría en *Fratelli Tutti*: “A solidariedade como virtude moral e actitude social, froito da conversión persoal, esixe o compromiso de todos aqueles que teñen responsabilidades educativas e formativas.”⁴

As obras educativas La Salle estamos a poñer os nosos esforzos en propiciar o cambio e **estamos a recoller bos froitos**. Un dos aspectos máis destacados destes esforzos é a promoción da cidadanía activa e consciente. A educación lasaliana busca desenvolver individuos que non só sexan conscientes dos problemas globais como a pobreza, a inxustiza e a desigualdade, senón que tamén estean equipados e motivados para abordalos. A III AIMEL quixo resaltar a formación en cidadanía crítica, responsabilidade social e ecoloxía integral como compoñentes esenciais da educación lasaliana⁵. Ao educar nestes ámbitos, contribuímos á formación de futuros líderes que poden influír na política, a economía e a sociedade de maneiras que promovan a igualdade e a sustentabilidade.

A misión das nosas obras educativas **non sería posible sen as moitas persoas que xa están comprometidas** con esta transformación social: educadores, familias, alumnado, persoas voluntarias etc. O seu compromiso reflíctese na súa dedicación diaria para crear unha contorna aberta, solidaria e inclusiva, onde se fomenta o respecto mutuo, a empatía e a colaboración. Son estes educadores, pais, nais, alumnos e colaboradores quen fai posible que os nosos esforzos por propiciar o cambio sexan efectivos e sostibles ao longo do tempo. O seu compromiso e contribución son fundamentais para o éxito da nosa misión educativa.

Ademais, as nosas escolas están chamadas hoxe a comprometerse **no fomento dunha conciencia de interdependencia global e solidaria**. Nun mundo cada vez máis globalizado, é fundamental que os nenos e a mocidade entendan e aprecien o seu papel nunha comunidade global. Temos que seguir empeñados en que as nosas obras preparen ás futuras e presentes xeracións para converterse en cidadáns capaces de contribuír de maneira significativa á construción dun futuro máis xusto, equitativo e sostible para todos.

Este compromiso é necesario non desde un altruísmo ou unha filantropía baleira, senón desde un profundo convencemento froito do encontro persoal con Xesús de Nazaré. **A súa mensaxe calou nos nosos corazóns**, e iso impúlsanos a comunicalo a aqueles que nos rodean.

HH. EE. CC., *Declaración sobre a Misión Educativa Lasaliana: Desafíos, convicciones e esperanzas*, Roma 2020, 49.

Francisco, *Mensaxe para a 49.ª Xornada Mundial da Paz* (8 decembro 2015), 6.

HH. EE. CC., *III Asamblea Internacional da Misión Educativa Lasaliana: Informe ao 46º Capítulo Xeral*, Roma 2022, 8.

É tarefa de todos os lasalianos seguir comprometidos no contaxio da fe que nos move e transforma cada día. Temos que seguir traballando incansablemente para **poñer a mensaxe da Boa Noticia no corazón do noso labor educativo.**

4. “Pregúntome se o sementador se sorprendeu da colleita”⁶

Cando narramos en Godly Play, terminamos as parábolas con moitas preguntas que convidan á reflexión compartida do círculo. Non son simplemente para xerar debate, senón que nos convidan a afondar no significado da historia que acabamos de escoitar. Convidánnos a pensar, a darlle a volta, a mirar polo outro lado, a construír a nosa propia parábola...

Educar no valor do compromiso debe convidarnos, primeiro, a reflexionar sobre o impacto das nosas accións na vida diaria. No contexto da educación lasaliana e o compromiso coa educación integral, **preguntarnos polo froito das nosas accións cobra aínda máis relevancia.** É unha pregunta que nos convida a mirar máis aló das nosas accións inmediatas e a considerar as repercusións a longo prazo do que sementamos nas nosas vidas e nas dos demais.

Polo tanto, non se trata simplemente dun valor que transmitir aos demais sen máis, senón dunha invitación para **vivir o compromiso no día a día e así, por osmose, contaxialo aos nosos destinatarios.** É un recordatorio de que as nosas accións e eleccións diarias teñen un impacto naqueles que nos rodean, e que podemos ser sementes de cambio e esperanza nun mundo que tanto o necesita.

Ao traballar este valor reafirmamos a importancia de manter o chan das nosas vidas listo para recibir as sementes do compromiso. É unha chamada para estar abertos á **transformación persoal**, cultivar unha actitude de humildade e aprendizaxe constante, e estar dispostos a enfrontar os desafíos que poidan xurdir no camiño.

No contexto da misión lasaliana, renovar o noso compromiso significa reafirmar a nosa adhesión aos valores de fe, servizo e fraternidade. Significa comprometermos a ser modelos a seguir para os nosos destinatarios, inspirándoos a alcanzar o seu máximo potencial e a contribuír positivamente á sociedade. Significa tamén recoñecer e abordar as inxustizas e desigualdades que existen no noso mundo, e traballar xuntos para crear un futuro máis xusto e equitativo para todos.

E non esquezamos que, como educadores, a nosa última tarefa será **contemplar a colleita.** Probablemente non sexamos nós quen cultive, pero, polo menos, poderemos alegrarnos de ver os incipientes bos froitos que a nosa tarefa permitiu facer crecer en terra boa.

⁶ Berryman, J., *Godly Play: Método para enriquecer a espiritualidade infantil (Guía completa vol. 3)*, San Paulo, Madrid 2020, 180.

